

Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.
Jilská 1, Praha 1
Tel.: 286 840 129
E-mail: jan.cervenka@soc.cas.cz

Politická kultura veřejně činných lidí – březen 2014

Technické parametry

Výzkum:	<i>Naše společnost, v14-03</i>
Realizátor:	<i>CVVM, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
Projekt:	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
Termín terénního šetření:	<i>3. – 10. 3. 2014</i>
Výběr respondentů:	<i>Kvótní výběr</i>
Kvóty:	<i>Kraje (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
Zdroj dat pro kvótní výběr:	<i>Český statistický úřad</i>
Reprezentativita:	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
Počet dotázaných:	<i>1061</i>
Počet tazatelů:	<i>260</i>
Metoda sběru dat:	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
Výzkumný nástroj:	<i>Standardizovaný dotazník</i>
Otázky:	<i>PS.17</i>
Zveřejněno dne:	<i>31. března 2014</i>
Zpracoval:	<i>Jan Červenka</i>

V březnu Centrum pro výzkum veřejného mínění zjišťovalo, jak obyvatelé ČR hodnotí politickou kulturu veřejně činných lidí, tedy to, jak mezi sebou jednájí, jak na veřejnosti vystupují a jak informují o problémech¹.

Výsledky zachycené v tabulce 1 ukazují, že relativně nejlépe ze skupin zařazených do výzkumu v současnosti lidé hodnotí politiky ANO, když v jejich případě tři pětiny (59 %) dotázaných soudí, že jejich politická kultura je dobrá, zatímco opačný názor zastává o málo více než čtvrtina (27 %) veřejnosti. Jen s nevelkým odstupem podobně příznivě je hodnocena politická kultura představitelů místních (obecních) samospráv, kterou 56 % občanů považuje za dobrou, skoro třetina (32 %) ji pak hodnotí jako špatnou. Mírný převis pozitivních hlasů nad negativními při hodnocení politické kultury šetření zaznamenalo ještě v případě politiků Úsvitu přímé demokracie (44 % dobrá, 36 % špatná) a politiků ČSSD (47 % dobrá, 43 % špatná). Zcela vyrovnané podíly kladného a záporného hodnocení se objevily v případě představitelů krajských samospráv (37 % dobrá i špatná). U ostatních zkoumaných skupin politiků již více či méně výrazně převažovalo kritické hodnocení jejich politické kultury. Relativně nejnižší a navzájem téměř shodný převis kritických hlasů byl zaznamenán v případě politiků KDU-ČSL (37 % dobrá, 47 % špatná) a členů vlády (41 % dobrá, 52 % špatná). O něco hůře v porovnání s tím jsou hodnoceni politici KSČM (36 % dobrá, 50 % špatná), za nimiž těsně následují senátoři (34 % dobrá, 56 % špatná) a dále politici TOP 09 (29 % dobrá, 62 % špatná).

¹ Otázka: „Zajímalo by nás, co si myslíte o politické kultuře veřejně činných lidí, tedy o tom, jak mezi sebou jednájí, jak na veřejnosti vystupují a informují o problémech. Jaká je podle vás politická kultura a) členů vlády, b) poslanců, c) senátorů, d) představitelů krajské samosprávy, e) představitelů místní (obecní) samosprávy, f) politiků ANO, g) politiků ČSSD, h) politiků KDU-ČSL, i) politiků KSČM, j) politiků ODS, k) politiků TOP 09, l) politiků Úsvitu přímé demokracie?“

Nejhůře hodnocenými skupinami pak jsou obecně poslanci (23 % dobrá, 72 % špatná) a specificky politici ODS (pouze 17 % dobrá, 74 % špatná).

Tabulka 1: Politická kultura veřejně činných lidí (%)

	velmi dobrá	spíše dobrá	spíše špatná	velmi špatná	+/-
členové vlády	3	38	39	13	41/52
poslanci	1	22	49	23	23/72
senátoři	2	32	41	15	34/56
představitelé krajských samospráv	2	35	29	8	37/37
představitelé místních (obecních) samospráv	9	47	26	6	56/32
politici ANO	14	45	21	6	59/27
politici ČSSD	9	38	32	11	47/43
politici KDU-ČSL	5	32	36	11	37/47
politici KSČM	7	29	32	18	36/50
politici ODS	2	15	39	35	17/74
politici TOP 09	5	24	34	28	29/62
politici Úsvitu přímé demokracie	8	36	25	11	44/36

Poznámka: Dopočet do 100 % v řádcích tvoří odpovědi „nevím“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 3. – 10. 3. 2014, 1061 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Tabulka 2: Politická kultura veřejně činných lidí – časové srovnání (%)

	3/05 +/-	3/07 +/-	3/08 +/-	3/09 +/-	3/10 +/-	3/11 +/-	3/12 +/-	3/13 +/-	3/14 +/-
členové vlády	28/66	24/71	16/83	22/75	42/54	29/68	18/81	18/79	41/52
poslanci	14/82	12/85	8/91	11/85	9/89	17/81	11/86	12/86	23/72
senátoři	26/58	29/60	24/69	29/61	20/72	31/59	26/66	25/67	34/56
představitelé krajských samospráv	37/25	39/23	37/29	42/32	33/44	41/38	34/43	36/44	37/37
představitelé místních samospráv	56/26	59/26	57/28	58/30	51/37	60/30	52/36	57/34	56/32
politici ČSSD	23/70	32/62	25/70	32/61	26/67	35/55	34/58	39/52	47/43
politici KDU-ČSL	26/64	29/62	24/69	23/68	22/66	28/52	24/56	27/53	37/47
politici KSČM	29/58	34/56	30/61	35/54	24/65	30/55	32/55	33/55	36/50
politici ODS	35/56	30/64	18/79	20/74	19/75	22/70	18/76	13/79	17/74
politici TOP 09	-	-	-	-	33/50	33/58	25/67	23/67	29/62

Poznámka: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „nevím“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Jak ukazuje tabulka 2, v porovnání s předchozím výzkumem z března 2013 se hodnocení politické kultury u většiny do obou šetření zařazených skupin více či méně výrazně zlepšilo. Relativně největší posun nastal v případě hodnocení členů vlády, kde podíl příznivého hodnocení vzrostl o 23 procentních bodů a podíl negativního hodnocení poklesl dokonce o 27 procentních bodů. Poměrně velké zlepšení nastalo také u jinak velmi

kriticky hodnocených poslanců, kde se podíl hodnocení politické kultury jako dobré zvýšil o 11 procentních bodů a podíl negativního hodnocení naopak zaznamenal pokles o 14 procentních bodů. Zřetelné zlepšení v podobě nárůstu příznivého hodnocení o 10 procentních bodů a poklesu negativního hodnocení o 6 procentních bodů se objevilo v případě politiků KDU-ČSL, přičemž v porovnání s březnem roku 2010, kdy byli naposledy hodnoceni jako příslušníci strany zastoupené v Poslanecké sněmovně, je ten pozitivní posun ještě mnohem výraznější (vzestup podílu pozitivního hodnocení o 15 procentních bodů, pokles negativního o 19 procentních bodů). V případě senátorů došlo od března 2013 k růstu podílu hodnocení politické kultury jako dobré o 9 procentních bodů, opačné hodnocení pak zaznamenalo pokles o 11 procentních bodů. U politiků ČSSD pokračoval již v loňském roce zaznamenaný posun pozitivním směrem vzestupem podílu příznivého hodnocení jejich politické kultury o 8 procentních bodů a poklesem podílu negativního hodnocení o 9 procentních bodů. Menší pozitivní posuny oproti loňsku byly zaznamenány i v případě představitelů krajských samospráv (pokles negativního hodnocení o 7 procentních bodů), politiků TOP 09 (nárůst pozitivního hodnocení o 6 procentních bodů, pokles negativního hodnocení o 5 procentních bodů), politiků ODS (vzestup pozitivního hodnocení o 4 procentní body, pokles negativního hodnocení o 5 procentních bodů) a politiků KSČM (pokles negativního hodnocení o 5 procentních bodů). Jedinou skupinu, u níž oproti loňsku žádný statisticky významný posun nenastal, tvoří představitelé místních samospráv. Lze se přitom domnívat, že zlepšené hodnocení politické kultury v porovnání s minulým rokem souvisí s určitým uvolněním a změnou celkové politické situace, která nastala v důsledku podzimních předčasných voleb do Poslanecké sněmovny, o čemž kromě jiného svědčí velmi příznivé hodnocení politiků obou nových politických uskupení a zlepšené hodnocení v případě členů vlády a poslanců.

Podrobnější analýza ukázala, stoupenci jednotlivých politických stran výrazně lépe hodnotí politiky ze stran, které sami preferují nebo které jsou k preferované straně ideologicky a programově blízké. Voliči ČSSD tak kromě politiků své strany relativně příznivěji hodnotili i politiky KSČM, stoupenci ODS a TOP 09 lépe vnímají politiky ze svých stran navzájem, příznivci KDU-ČSL hodnotí příznivěji politiky z TOP 09 a ti, kdo preferují ANO, mají relativně lepší mínění i o politicích Úsvitu přímé demokracie. Voliči ČSSD a ANO pak relativně příznivěji hodnotí členy vlády, poslance, senátory a představitelé krajských a místních samospráv. Ke všem skupinám se naopak kritičtěji vymezují lidé, kteří by nešli volit a nemají žádnou preferovanou stranu. Stoupenci ČSSD se pak kriticky vymezují hlavně vůči politikům TOP 09. Ti, kdo preferují KSČM, jsou významně kritičtější jak ve vztahu k TOP 09, tak i ODS a KDU-ČSL. Příznivci TOP 09 jsou kritičtější ve vztahu k politikům ČSSD, ANO, KSČM a Úsvitu přímé demokracie.

Z hlediska sebezaražení na škále levice-pravice ti, kdo se hlásí k pravici nebo k pravému středu, příznivěji hodnotí politiky z TOP 09 nebo ODS a naopak kritičtější jsou ve vztahu k politikům z ČSSD a KSČM. Ti, kdo se jednoznačně hlásí k pravici, se ve zvýšené míře kriticky staví i k politikům Úsvitu. Naopak lidé, kteří sami sebe politicky řadí na levici nebo do levého středu, příznivěji vnímají ČSSD a KSČM, zatímco jednoznačně kritičtější jsou ve vztahu k politikům ODS a TOP 09, jednoznačně levicově orientovaní pak zaujímají poněkud kritičtější postoj i ve vztahu k politikům ANO.

Lidé, kteří důvěřují vládě, ve všech případech s výjimkou politiků ODS a TOP 09 hodnotí politickou kulturu lépe než ti, kdo vládě nedůvěřují. Z hlediska důvěry k prezidentovi je to podobné, pouze navíc v případě politiků TOP 09 se naopak mezi důvěřujícími prezidentovi objevuje kritičtější hodnocení jejich politické kultury. Ti, kdo důvěřují Poslanecké sněmovně, Senátu a orgánům krajské či místní samosprávy pak politickou kulturu hodnotí lépe ve všech zkoumaných skupinách.

Ve všech případech, byť u některých skupin méně výrazně než u jiných, se hodnocení politické kultury zlepšuje spolu s rostoucí spokojeností se současnou politickou situací.

Z hlediska věku mladí lidé ve věku 15 až 19 let řidčeji kritizují a případně i lépe hodnotí politiky ANO, ODS, TOP 09 a Úsvitu přímé demokracie. Respondenti ve věku od 20 do 29 let se kritičtěji staví k politikům KSČM. Dotázaní ve věku od 60 let výše hodnotí příznivěji politiky KSČM, naopak kritičtěji se vyjadřují k politikům z TOP 09.

Podle nejvyššího stupně dosaženého vzdělání absolventi vysokých škol jsou relativně kritičtějšími vůči politikům KSČM a naopak lépe hodnotí politiky ODS a TOP 09.

Z hlediska subjektivního hodnocení životní úrovně vlastní domácnosti s jeho zlepšováním se hodnocení politické kultury zlepšuje v případě poslanců, představitelů krajské i místní samosprávy a politiků ANO, KDU-ČSL, ODS nebo TOP 09. Opačný trend, kdy se se zlepšujícím se hodnocením životní úrovně vlastní domácnosti hodnocení politické kultury zhoršuje, šetření zaznamenalo v případě politiků KSČM.

Podle současného zaměstnání důchodci se poněkud kritičtěji staví k politikům ANO, pozitivněji hodnotí politiky ČSSD a KSČM. Ve vztahu ke KSČM se relativně příznivěji jeví i hodnocení ze strany kvalifikovaných dělníků, naopak méně pozitivně je hodnotí studenti, kteří na druhou stranu lépe vnímají politiky ODS a TOP 09. Podnikatelé se zaměstnanci poněkud příznivěji hodnotí politiky ODS, samostatně činní relativně příznivěji vnímají politiky TOP 09.